

PROJEKT UCHWAŁY NR .....2016 ROKU

RADY GMINY RUDKA

z dnia .....

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Rudka na lata 2017 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Rudka na lata 2017 - 2020 w treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr inż. Bogdan Kresso

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY RUDKA NA LATA 2017-2020

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP**
- II. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH**
- III. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ**
- IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA**
- V. ODBIORCY PROGRAMY AKTYWNOŚCI LOKALNEJ**
- VI. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ**
- VII. KIERUNKI DZIAŁAŃ**
- VIII. ZASOBY NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA ZAŁOŻONYCH CELÓW PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ**
- IX. SZCZEGÓŁOWY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ**
- X. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU**
- XI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ**
- XII. PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU**
- XIII. REALIZATORZY**
- XIV. FINANSOWANIE PROGRAMU**
- XV. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY**

I. WSTĘP

Program Aktywności Lokalnej (PAL) to szereg działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Działania te mają na celu udzielenie wsparcia ukierunkowanego na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. W ramach Programu Aktywności Lokalnej realizowanego na terenie gminy Rudka działaniami o charakterze aktywizacyjnym oraz integracyjnym objęci zostaną przede wszystkim mieszkańcy Gminy Rudka. Znaczna odległość powoduje utrudniony dostęp mieszkańców do infrastruktury usługowej oraz infrastruktury integracyjnej kształtującej więź społeczną, ekonomiczną i informacyjną. Działania realizowane w ramach PAL mają przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu. Zamierzonym celem jest uświadomienie istnienia barier mentalnych powstających w warunkach biernego funkcjonowania na marginesie życia społecznego oraz próba ich przełamania.

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej pozwoli na rozszerzenie oferty pomocy społecznej i rozpropagowanie informacji na ten temat. Wpłynie również na stworzenie pozytywnego wizerunku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudce dzięki czemu nie będzie postrzegany wyłącznie jako instytucja zaspokajająca materialne potrzeby wąskiej grupy indywidualnych klientów, lecz również jako jednostka inicjująca działania nastawione na zaspokojenie wszelkich potrzeb środowiska lokalnego. Przy wykorzystaniu istniejących sił i zasobów stanie się centrum współpracy i partnerstwa nastawionym na rozwiązywanie autentycznych problemów społecznych.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Rudka na lata 2017 - 2020, stanowiący lokalny program pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej jest wymagany dokumentem do realizacji projektów konkursowych dla ośrodków pomocy społecznej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 7.2.2.

Podstawą prawną programu jest art. 110 ust. 10 lub art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym rada gminy lub rada powiatu, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

PAL będzie służył opracowaniu i realizacji projektów aktywności lokalnej skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014 – 2020 dofinansowanych ze środków Europejskiego

Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej IX. Rozwój Lokalny, Działania 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego.

Priorytetowym działaniem w ramach Programu Aktywności Lokalnej jest praca z dziećmi i młodzieżą znajdującymi się w niekorzystnym położeniu, wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi tym zjawiskiem.

Należy zwrócić uwagę na młodych ludzi wychowujących się i zamieszkujących obszary wiejskie, znajdujących się w gorszej sytuacji ekonomicznej i społecznej niż ich rówieśnicy w mieście. Aby sprostać tym nierównościom młodzież wiejska musi zdobywać różnego rodzaju umiejętności, wykształcenie, potrzebne na rynku pracy kwalifikacje. Nie jest ona w stanie samodzielnie poradzić sobie z barierami i utrudnieniami jakie stwarza im własne środowisko, potrzebuje więc wsparcia z zewnątrz w pokonywaniu trudności związanych ze zmianą modelu życia, które polegałoby na uczeniu aktywnych zachowań mogących wpłynąć na poprawę własnej sytuacji i najbliższego otoczenia. Rzadko kiedy młodzi ludzie pomoc mogą uzyskać w rodzinach. Często rodzice sami nie radzą sobie w nowych warunkach ekonomicznych i społecznych.

Istnieje więc potrzeba wprowadzania do środowisk wiejskich programów aktywizujących, które wspierałyby aspiracje edukacyjne i zwiększały umiejętności społeczne i zdrowotne. Wielu uczniów pochodzących z terenów wiejskich ma problemy z adaptacją w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych znajdujących się w większych miejscowościach. Ponadto nierzadko osiąga gorsze wyniki w nauce co spowodowane może być problemami z przystosowaniem się do nowych wymagań, zmęczeniem związanym z koniecznością dojeżdżania do szkoły, itp. Konieczność przystosowania się do nowych warunków i sprostania stawianym wymaganiom powoduje stres i pogorszenie funkcjonowania młodych ludzi. Uczniowie ze wsi są mniej atrakcyjni towarzysko dla nowych grup rówieśniczych, a na spotkania z dawnymi kolegami w swoim miejscu zamieszkania nie mają czasu, co wpływa na ich ograniczenie kontaktów społecznych. Ma to wpływ na poziom samooceny i wiary w siebie, co z kolei przyczynić się może do małej aktywności i motywacji do podejmowania jakichkolwiek działań.

Zwrócono również uwagę na deficyty środowisk wiejskich takie jak:

- ograniczona oferta zajęć pozaszkolnych skierowanych do dzieci i młodzieży.
- niedostateczna ilość na terenie gminy organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży,

- małe zainteresowanie ze strony społeczności lokalnej działaniami na rzecz dzieci i młodzieży,
- brak bazy lokalowej na rozwijanie działalności organizacji,
- zbyt małe środki finansowe przeznaczone na działalność profilaktyczną,
- słaba motywacja ze strony rodziców do uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych ich dzieci.

W związku z powyższym istotnym jest dostarczenie młodzieży wiejskiej umiejętności, które mogą ograniczać niekorzystne skutki przedstawionych powyżej zjawisk i zapobiec marginalizacji tej grupy społecznej. Ważne jest więc:

- tworzenie koalicji na rzecz dzieci i młodzieży dotkniętej lub zagrożonej wykluczeniem społecznym,
- rozszerzenie obecnie istniejącej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- opracowanie oferty dla rodziców w zakresie radzenia sobie z problemami wychowawczymi,
- aktywizacja społeczności lokalnej,
- wspieranie i inspirowanie działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego.

Narzędziem do realizacji powyższego założenia jest Program Aktywności Lokalnej, który zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnych, a także ich włączenie w życie społeczne.

II. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudka na lata 2011-2019. Są one także zgodne z założeniami nadrzędnych dokumentów, które kreują politykę społeczną Unii Europejskiej i politykę społeczną na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, tj.:

Przyjęte w Programie koncepcje i kierunki działań są zgodne z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich, gminnych:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020;
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski;
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020;
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2019
- Program Rozwoju Powiatu Bielskiego do roku 2020;

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020;

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany zgodnie z zasadą pomocniczości przy udziale środków własnych samorządu i finansowania zewnętrznego, w tym ze środków budżetu państwa i funduszy unijnych. Nieodzowna więc jest korelacja Programu z kierunkami strategicznymi określonymi w dokumentach rządowych i wspólnotowych:

- Strategia Europa 2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego;
- Instrument terytorialny Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

W wyżej wymienionych dokumentach zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu Gminy Rudka, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi, jak:

- **Zasada samopomocy**, która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
- **Zasada pomocniczości**, która oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
- **Zasada partycypacji**, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
- **Zasada samorządności** stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

- **Zasada dobra wspólnego** przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
- **Zasada wielosektorowości** polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

III. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Gmina Rudka jest gminą wiejską położoną w południowo - zachodniej części powiatu bielskiego i graniczy z miastem Brańsk oraz gminami: Brańsk, Klukowo, Grodzisk, a także miastem i gminą Ciechanowiec.

Ilustracja 1: Gmina Rudka

Wieś położona jest wśród dużych kompleksów leśnych, 7 kilometrów na południowy zachód od Brańska, 16 km na północny wschód od Ciechanowca. Od miasta powiatowego dzieli ją 32 km, od stolicy województwa – 70 km, od stolicy kraju – 150 km. Powierzchnia sołectwa Rudka wynosi 40,64. Gmina podzielona jest na 9 sołectw (10 miejscowości) i liczy 1997 mieszkańców (stan na koniec grudnia 2015 r.) . Ludność gminy stanowi 0,2% ludności

województwa podlaskiego, w tym 0,42% ludności terenów wiejskich województwa. Gęstość zaludnienia na obszarze gminy wynosi 36 osoby na 1 km² (w województwie podlaskim wynosi ona 61 osób na 1 km², zaś w powiecie bielskim 46).

Z końcem 2015 roku gmina Rudka **liczyła 1997 mieszkańców**, zmalała w przeciągu 3 lat o 47 osób zamieszkujących. Kobiety w roku 2015 stanowiły 48,9% ogółu ludności. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Rudka zawarli w 2015 roku 11 małżeństw, odpowiada 5,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa podlaskiego odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,8% mieszkańców gminy Rudka jest stanu wolnego, 54,9% żyje w małżeństwie, 4,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,3% to wdowy/wdowcy.

Gmina Rudka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -11. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,7 na 1000 mieszkańców gminy Rudka. W 2015 roku urodziło się 13 dzieci, w tym 38,5% dziewczynek i 61,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,56 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2015 roku zarejestrowano 13 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 25 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Rudka -12. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

60,0% mieszkańców gminy Rudka jest w wieku produkcyjnym, 17,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W gminie Rudka na 1000 mieszkańców pracuje 122 osób. 44,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 55,9% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Rudka wynosiło w 2015 roku 10,4% (11,3% wśród kobiet i 9,7% wśród mężczyzn). W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudka na lata 2011-2019 bezrobocie zostało wskazane jako jeden z istotnych problemów występujących na terenie gminy. Jego przyczyn należy upatrywać między innymi w niskim poziomie wykształcenia, braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych, wieku i płci oraz stanie zdrowia.

45,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Rudka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,7% w przemyśle i budownictwie, a 10,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 10,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

(źródło: Polska w Liczbach, dane statystyczne Urzędu Stanu Cywilnego i Urzędu Gminy w Rudce, dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudce i PUP w Bielsku Podlaskim)

Gmina Rudka jest jedną z bezpieczniejszych gmin powiatu bielskiego. Na terenie Gminy Rudka w 2015 r. odnotowano 19 przestępstw i 67 interwencji. Ponadto, w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie zostało wszczęte 4 procedur „Niebieskiej Karty”, z czego dwie zostały zakończone na skutek ustania przemocy w rodzinie.

Według danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2015 r. wpłynęło 2 wnioski o objęcie osób leczeniem odwykowym, w tym u 2 osób stwierdzono uzależnienie od alkoholu i skierowano je na leczenie. Zgodnie z danymi zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudka na lata 2011-2019 zmniejszyła się liczba osób u których występuje problem uzależnienia, zgłaszanych do Komisji, a tym samym nastąpił spadek liczby osób skierowanych na przymusowe leczenie.

(źródło: dane Posterunek Policji w Brańsku, Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rudka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudce)

Spośród ogólnej liczby mieszkańców Gminy Rudka 1997 osób; w 2015 r. Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą we wszystkich formach 104 rodzin, w tym 310 osób (151 osobom przyznano decyzją świadczenia).

Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka utrzymuje się na tym samym poziomie jeśli chodzi o ilość rodzin i liczbę osób w rodzinach, /około 16% mieszkańców korzysta z pomocy OPS/ co obrazuje tabela poniżej:

Tabela: RZECZYWISTA LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNEJ W GMINIE RUDKA

Osoby korzystające ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej	Stan na 31.12.2013r		Stan na 31.12.2014r		Stan na 31.12.2015r	
	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach
Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej we wszystkich formach	109	349	95	294	104	310
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w formie finansowej	87	255	71	187	78	199
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w formie niefinansowej	45	2019	46	208	48	214

– usługowej, w naturze, skierowanie do placówek wsparcia						
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w formie pracy socjalnej i specjalistycznego poradnictwa	109	349	95	294	68	207

(źródło: dane sprawozdania MPiPS GOPS Rudka)

Osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, kwalifikowane są do objęcia wsparciem zgodnie z art.7 ustawy o pomocy społecznej, określającym przesłanki co do udzielenia pomocy. Powody korzystania z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej obrazuje tabela poniżej; gdzie w formie liczbowej przedstawiono główne powody dysfunkcji osób lub rodzin, kwalifikujące do objęcia wsparciem.

Tabela: POWODY PRZYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE RUDKA

Powód trudnej sytuacji życiowej	2013	2014	2015
Ubóstwo	85	80	92
Sieroctwo	1	1	
Bezdomność			
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	2	1
w tym: wielodzietność	2		
Bezrobocie	49	44	51
Niepełnosprawność	35	29	30
Długotrwała lub ciężka choroba	46	39	43
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	4	5	7
rodziny niepełne	4	4	5
rodziny wielodzietne		1	2
Przemoc w rodzinie	1	2	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi			
Alkoholizm	3	2	2
Narkomania			
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2
Uchodźcy			
Zdarzenia losowe	3	2	
Sytuacja kryzysowa			
Klęska żywiołowa lub ekologiczna			3

(źródło: dane sprawozdania MPiPS GOPS Rudka)

W Gminie Rudka, najwięcej osób korzysta ze wsparcia OPS z powodu ubóstwa. Najliczniejszą grupę odbiorców świadczeń pomocy społecznej stanowią rodziny, w których przyczyn ubóstwa należy doszukiwać się w:

- bezrobociu,
- długotrwałej chorobie,
- niepełnosprawności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.
- potrzebie ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

Problemem, na który należy zwrócić uwagę jest sytuacja społeczna ludzi młodych i zjawisko ” dziedziczenie ubóstwa”. Młodzi ludzie wychowujący się w rodzinach, gdzie przynajmniej jedno z rodziców pozostaje bez pracy, gdzie rodzina od wielu lat korzysta z pomocy ośrodka pomocy, czerpią negatywne wzorce zachowań swoich rodziców, co prowadzi do wyuczonej bezradności, bierności i dziedziczenia modelowego korzystania z pomocy socjalnej. Ponadto młodzież z terenów wiejskich ma ograniczony dostęp do edukacji, co rzutuje później na znalezienie przez nią zatrudnienia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce od 2014 roku realizuje ogólnopolski Program Karty Dużej Rodziny. Program ten ma na celu promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie jej kondycji poprzez poszerzanie katalogu ulg i podejmowanie innych działań mających na celu wspieranie dużych rodzin, kształtowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej, zwiększenie dostępu do usług z dziedziny kultury i sportu jej członkom.

IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

Biorąc pod uwagę analizę problemów i potrzeb mieszkańców Gminy Rudka, wyodrębniono najważniejsze obszary problemowe:

- bezrobocie lub brak możliwości zatrudnienia,
- zła sytuacja zdrowotna osób lub członków rodzin – długotrwała choroba i

niepełnosprawność,

- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności w rodzinach wielodzietnych i niepełnych,
- potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności
- potrzeba zagospodarowania czasu wolnego, rozwijania uzdolnień, nabywania nowych umiejętności,
- potrzeba dostępu do kultury, rozrywki (zajęcia artystyczne, spotkania integrujące społeczność – festyny, akcje charytatywne, itp.),

Działania w ramach Programu będą kierowane na wzmocnienie osób i rodzin w zakresie funkcjonowania w codziennym życiu poprzez pobudzanie aktywności do pokonywania problemów życiowych.

Nieodzownym jest zaplanowanie wsparcia uwzględniającego przeciwdziałanie bezrobociu - podniesienie bądź zdobycie kompetencji i kwalifikacji zawodowych, wyposażenie w umiejętności pożądane na rynku pracy oraz zagospodarowanie czasu wolnego, w tym młodzieży.

Pożądanym staje się podjęcie działań w kierunku wyeliminowania lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie bądź powodujących oddalenie od rynku pracy.

Należy uwzględnić jako priorytetowe zaplanowanie systemu działań w kierunku wsparcia rodziny w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych uwzględniając potrzeby dzieci, młodzieży.

Istotnym jest, aby osoby i rodziny zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym; zostały objęte kompleksowym wsparciem ukierunkowanym na podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Konieczna jest indywidualna pomoc i wsparcie ze strony powołanych w tym celu instytucji i organizacji. Należy jednak podkreślić, iż nawet najlepiej zorganizowana pomoc nie zapobiegnie wykluczeniu społecznemu bez zwiększenia aktywności osób wykluczonych i włączenia w proces naprawy ich samych oraz społeczności lokalnej, w której żyją.

Realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia będą ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnych poprzez edukację społeczną, inicjowanie ruchów samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, rozwijanie kontaktów między różnymi grupami oraz budowanie

pozytywnych relacji między członkami społeczności.

V. ODBIORCY PROGRAMY AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Identyfikacja profilu społecznego środowiska lokalnego oraz osób objętych działaniami PAL dokonana została w oparciu o wyniki diagnozy problemów społecznych, jak również poprzez rozpoznanie potrzeb w terenie.

Działania w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą skierowane do mieszkańców gminy Rudka - członków społeczności lokalnej. W szczególności do osób lub rodzin, w tym młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Programem będą objęte dwa rodzaje społeczności:

- Społeczność lokalna terytorialna w której podstawowym wyróżnikiem jest łączące mieszkańców terytorium zamieszkania, o określonym obszarze /społeczność lokalna: gminy, sołectwa/.
- Społeczność lokalna kategoriałna – środowiska osób o podobnych potrzebach, problemach, dysfunkcjach, ograniczeniach /osoby bezrobotne, osoby nie pozostające w zatrudnieniu, osoby długotrwale chore, osoby lub rodziny z niepełnosprawnością, rodziny wielodzietne, rodziny niepełne/.

Adresatami Programu są osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz otoczenie tych osób – wszystkie osoby z najbliższego środowiska, w tym młodzieży, których udział jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób z grup defaworyzowanych.

Odbiorcami działań są to szczególności osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej – osoby bezrobotne, osoby długotrwale chore, osoby z niepełnosprawnością, rodziny w których występuje bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności rodziny wielodzietne i niepełne.

Wsparciem w programie zostaną objęte w szczególności osoby wymagające szczególnego zaangażowania ze względu na ograniczoną samodzielność: osoby z niepełnosprawnością, dzieci, młodzież, osoby starsze.

Zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb w terenie, działania Programu skierowane będą również do innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie Gminy Rudka, które ze względu na stopień problemów jak też i specyfikę profilu społecznego będą zaliczane do grup lub środowisk defaworyzowanych; wymagających wsparcia; a których

potrzeba włączenia w proces działań aktywnej integracji wyniknie w trakcie realizacji PAL.

VI. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

➤ Cel główny Programu Aktywności Lokalnej

Głównym celem PAL jest realizowanie polityki integracji społecznej – rozwój społeczny poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

➤ Cele szczegółowe Programu Aktywności Lokalnej:

- **Cel I:** Wzrost poziomu integracji społecznej, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,
- **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,
- **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

VII. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Właściwe ukierunkowanie działań prowadzonych w procesie realizacji Programu umożliwi osiągnięcie założonych celów odzwierciedlonych w osiągniętych rezultatach.

- **Cel I:** Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,
- **Kierunki działań:**
  - systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców,
  - organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców,
  - wsparcie i promowanie postaw prospołecznych,
  - organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej,
  - realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej;

- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym,

- **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego.

- **Kierunki działań:**

- podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu,
- prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna/,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/

- **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

- **Kierunki działań:**

- upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw,
- wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych,
- współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe,
- promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie;

VIII. ZASOBY NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA ZAŁOŻONYCH CELÓW PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

1. Znajomość potrzeb i problemów społecznych poprzedzona dokonywaniem bieżącej analizy i oceny zjawisk oraz procesów społecznych,
2. Profesjonalny i wykwalifikowany zespół pracowników socjalnych,
3. Deklaracja współpracy ze strony instytucji i organizacji pozarządowych.

IX. SZCZEGÓŁOWY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program ma charakter otwarty, natomiast na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym, będzie występowała możliwość realizowania projektów ukierunkowanych na wskazane obszary.

Dane dotyczące sytuacji społeczno-zawodowej oraz potrzeb i problemów mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudce gromadzone są na bieżąco w ramach działalności Ośrodka.

W oparciu o analizę potrzeb oraz zasobów instytucjonalnych i kadrowych, możliwe będzie zaplanowanie działań aktywnej integracji, w oparciu o dobór instrumentów aktywnej integracji: społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Planowane jest aktywizowanie środowisk lokalnych oraz angażowanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, w oparciu o współpracę z zainteresowanymi podmiotami. Zakłada się zapewnienie niezbędnego wsparcia instytucjonalnego i poradnictwa specjalistycznego przy realizacji zamierzonych działań.

Szczegółowy plan działań będzie wynikał z przygotowanych projektów. W realizację PAL włączone zostaną jednostki i podmioty przy aktywnym włączeniu społeczności lokalnej, w tym młodzieży.

Podstawą planowania działań są założone cele i kierunki działań wynikające z diagnozy potrzeb społecznych, dając możliwość szczegółowego opisu działań gwarantującą skuteczną interwencję.

Cel I: Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,

- **Kierunki działań:**

- systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców - **/ankietowanie społeczności lokalnej, sporządzanie raportu z diagnozy;**
- organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców
- **przygotowanie projektów (w tym: finansowanych ze środków EFS),**
- wsparcie i promowanie postaw prospołecznych - **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych/,**
- organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej - **/prowadzenie działań metodą Organizowania Społeczności Lokalnej/,**
- realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej **/przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/;**
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, - **/organizacja wydarzeń, spotkań, imprez, pikników/;**
- **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,
- **Kierunki działań:**
  - podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu - **/realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/;**
  - prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna - **/realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/;**
  - prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa - **realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/;**
- **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.
- **Kierunki działań:**

- upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością - **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań/;**
- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw - **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych we współpracy z pozostałymi realizatorami programu/;**
- wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej mających na celu zapewnienie edukacji, szkoleń , warsztatów zgodnie występującymi potrzebami tematycznymi/;**
- wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych - **/prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej – organizacja spotkań informacyjnych z zakresu aktualnej tematyki z zakresu życia społecznego, politycznego itp.; organizacja: wolontariatu młodzieżowego/;**
- współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności
- **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych;**
- prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału społeczności lokalnej (w tym młodzieży); promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej we współpracy z pozostałymi realizatorami programu – organizacja spotkań, warsztatów łączących pokolenia, promowanie obchodzenia świąt Dzień Babci i Dziadka, Powitanie Lata, przegląd kolęd;**
- promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, zapewnienie specjalistycznego wsparcia indywidualnego oraz grupowego z zakresu poradnictwa i terapii specjalistycznej w ramach projektu realizowanego ze środków EFS;**

X. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie następujących metod:

- 1) środowiskowej pracy socjalnej** - działania mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;
- 2) instrumentów aktywnej integracji** - szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej, o których mowa w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020;

a) instrumenty aktywizacji społecznej

- przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności

b) instrumenty aktywizacji zawodowej

- pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu
- wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy

c) instrumenty aktywizacji edukacyjnej

- Wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy

d) instrumenty aktywizacji zdrowotnej

- Wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy

3) działań o charakterze środowiskowym

- budowanie i umacnianie świadomości obywatelskiej oraz inicjowanie aktywności na rzecz społeczności lokalnej poprzez edukację obywatelską.

Działania te to: inicjatywy integrujące obejmujące między innymi wsparcie działań indywidualnych oraz programów środowiskowych (np. spotkania z grupami docelowymi, badania, opracowania, analizy), edukację społeczną i obywatelską, organizowanie i inspirowanie mieszkańców do udziału w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturowym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

XI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Realizację Programu przewiduje się na lata 2017-2020. Program ma charakter otwarty, natomiast na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym, będzie występowała możliwość realizowania projektów ukierunkowanych na wskazane obszary.

Dane dotyczące sytuacji społeczno-zawodowej oraz potrzeb i problemów mieszkańców gromadzone są na bieżąco w ramach działalności Ośrodka.

W oparciu o analizę potrzeb oraz zasobów instytucjonalnych i kadrowych, możliwe będzie zaplanowanie działań aktywnej integracji, w oparciu o dobór instrumentów aktywnej integracji: społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Planowane jest aktywizowanie środowisk lokalnych oraz angażowanie mieszkańców w tym młodzieży do udziału w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, w oparciu o współpracę z zainteresowanymi podmiotami. Zakłada się zapewnienie niezbędnego wsparcia instytucjonalnego i poradnictwa specjalistycznego przy realizacji zamierzonych działań.

Realizacji PAL będzie odbywała się przez podjęcie następujących działań:

- **Cel I:** Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,
- **Kierunki działań:**
  - systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców - **ankietowanie społeczności lokalnej raz w roku i sporządzanie raportu – OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek;**
  - organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców, **przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD przez CARITAS, finansowanych ze środków EFS,**
  - wsparcie i promowanie postaw prospołecznych **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych;**
  - organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej - **przez cały okres trwania programu, przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS;**
  - realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej **przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS;**

- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym - **organizacja wydarzeń, spotkań, imprez, pikników;**

- **Cel II:** Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,

- **Kierunki działań:**

- podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu - **realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z**

wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji;

- prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna/ - **realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji;**

- prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/- **realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji**

- **Cel III:** Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

- **Kierunki działań:**

- upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek;**

- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności**

statutowej jednostek;

- wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek;**

- wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek;**

- współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek;**

- prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek – organizacja spotkań, warsztatów łączących pokolenia, promowanie obchodzenia świąt Dzień Babci i Dziadka, wspólnego rodzinnego świętowania Dnia Rodziny, gminny wieczór kolęd – organizacja każdego typu wydarzeń raz do roku;**

- promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie - **prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS, zapewnienie specjalistycznego wsparcia indywidualnego oraz grupowego z zakresu poradnictwa i terapii specjalistycznej w ramach projektu realizowanego ze środków EFS;**

XII. PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

- integracja społeczności lokalnej i grup społecznych, w szczególności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zmniejszenie obszaru ubóstwa i dysproporcji w dostępie do usług publicznych i

zatrudnienia,

- rozwój społeczno – gospodarczy;
- wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące;
- wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne;
- zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych;
- zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego;
- podniesienie umiejętności społecznych grup i osób ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- nabycie umiejętności społecznych, zwiększenie motywacji do działania i poszukiwania pracy;
- poprawa funkcjonowania społecznego i intelektualnego;
- poprawa funkcjonowania oraz aktywizacja osób wykluczonych społecznie;
- zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz planowanie i realizacja zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców;
- stały monitoring potrzeb środowiska lokalnego;
- realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności;
- planowanie i realizacja projektów za rzecz społeczności lokalnej stanowiących odpowiedź na ich realne potrzeby;
- podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności lokalnych;
- wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych;
- usprawnienie przepływu i dostępu do informacji;
- dostęp do metod działania innych instytucji, do dodatkowej wiedzy i umiejętności, co umożliwia generowanie większej liczby pomysłów;
- wzmocnienie własnej skuteczności poprzez wspólne działanie.

VIII. REALIZATORZY

Realizacja Programu oparta jest na partnerstwie i współpracy w zakresie organizowania na terenie Gminy Rudka przedsięwzięć wykorzystujących aktywne formy pomocy.

Realizatorem zadań Programu Aktywności Lokalnej jest:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce – Jednostka wiodąca
- Urząd Gminy Rudka,
- Instytucje i pozostałe jednostki organizacyjne oraz pomocnicze,
- Organizacje pozarządowe i kościelne
- Osoby fizyczne i podmioty prawne
- Inne podmioty działające na terenie miasta/gminy

XIV. FINANSOWANIE PROGRAMU

Przewiduje się, że działania realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą finansowane z następujących źródeł:

- środków pochodzących z budżetu gminy;
- środków własnych podmiotów zaangażowanych w realizację działań w ramach realizacji PAL
- środków pochodzących z budżetu państwa;
- środków z funduszy Unii Europejskiej;
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym darowizny i sponsoring.

XV. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

Monitoring będzie prowadzony na bieżąco przez realizatorów PAL, a jego celem będzie ustalenie skuteczności podejmowanych działań oraz stosowanych metod pracy dążących do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Prowadzona analiza pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy, co umożliwi osiągnięcie jak najlepszych rezultatów.

Corocznie, w terminie do dnia 31 marca, będą sporządzane sprawozdania z realizacji Programu Aktywności Lokalnej, które zostaną przedstawione Wójtowi Gminy Rudka oraz Radzie Gminy.

Po zakończeniu realizacji PAL zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań, w którym zostanie dokonana ocena wykonywanych czynności oraz rezultaty, jakie one przyniosły. Wskazane zostaną również

działania, metody i formy, które powinny być kontynuowane w latach następnych.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce